

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Με τον όρο περιγραφή εννοούμε την αναπαράσταση μέσω του λόγου χώρων, προσώπων, αντικειμένων, φαινομένων κ.λπ. Η περιγραφή ως τύπος κειμένου συνδέεται με τον χώρο.

ΕΙΔΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ

► Περιγραφικά κείμενα συναντάμε σε διάφορους τομείς:

- στη λογοτεχνία, στην επιστήμη, στα σχολικά εγχειρίδια, στις εφημερίδες, σε πρακτικούς οδηγούς, σε διαφημίσεις, σε ενημερωτικά φυλλάδια, σε μικρές αγγελίες κτλ.

► Υπάρχουν διάφορα **είδη περιγραφής**, όπως:

- τοπίου, τόπου, προσώπου, αντικειμένου, κτιρίου, φυσικού φαινομένου, έργου τέχνης, ανθρώπινων πράξεων, ανθρώπινων ενεργειών, ηθών και εθίμων, συναισθηματικών καταστάσεων κτλ.

► **Η περιγραφή τοπίου**

• Ακολουθεί πορεία από το γενικό στο ειδικό, από γενικές εικόνες σε λεπτομερειακές. Οργανώνεται:

α. με βάση ένα σταθερό σημείο περιγραφής, όταν ο συγγραφέας μένει ακίνητος και από εκεί περιγράφει τον χώρο.

β. με βάση την κίνηση προς ένα τέρμα (το σημείο περιγραφής δεν είναι σταθερό):

- από μακριά πάμε κοντά
- από βόρεια πάμε νότια κτλ.
- από πάνω κάτω και το αντίστροφο.

Σε άλλα είδη περιγραφής (προσώπου, ζώου, αντικειμένου κλπ.), η οργάνωση της περιγραφής ακολουθεί μια πορεία από τα απλά στα σύνθετα ή από τα δευτερεύοντα στα κύρια - σημαντικά στοιχεία κτλ.

Η επιλογή του υλικού μιας περιγραφής εξαρτάται:

- από την οπτική γωνία, τη θέση δηλαδή αυτού που περιγράφει στον χώρο
- από την ιδιαίτερη προσωπικότητα, τον χαρακτήρα του
- από τη σκοπιά με την οποία αντιμετωπίζει τα γεγονότα.

► Η περιγραφή διακρίνεται επίσης σε **αντικειμενική** και **υποκειμενική**.

α. **Η αντικειμενική περιγραφή** χρησιμοποιείται σε κείμενα πληροφοριακά

(π.χ. εγκυκλοπαίδειες, τεχνικά εγχειρίδια, ρεπορτάζ, δελτία καιρού κ.ά.). Τα κυριότερα χαρακτηριστικά της είναι:

- αυτός που περιγράφει αποφεύγει να αναμειχθεί προσωπικά ή να δηλώσει τη στάση του απέναντι σ' αυτό που περιγράφεται · γι' αυτό, απ' αυτό το είδος της περιγραφής, απουσιάζουν τα σχόλια, η διατύπωση κάποιας γνώμης ή η έκφραση συναισθημάτων.
- η κυριαρχία του γ' προσώπου και η παθητική σύνταξη.

β. **Η υποκειμενική περιγραφή** χρησιμοποιείται κυρίως στη λογοτεχνία. Τα κυριότερα χαρακτηριστικά της είναι:

- η παρουσία του α' προσώπου, η χρήση ποιητικής γλώσσας, το έντονο προσωπικό - βιωματικό στοιχείο, η έκφραση συναισθημάτων ή η διατύπωση προσωπικών κρίσεων και σχολίων.

Τις περισσότερες φορές δε συναντάμε την περιγραφή μόνη της στον λόγο. Συνήθως αποτελεί μέρος μιας αφήγησης, που, όπως θα δούμε, οργανώνεται με άξονα τον χρόνο (αφηγηματική περιγραφή). Ακόμη, πιο σπάνια, μπορεί να αποτελεί και μέρος ενός κειμένου με επιχειρήματα.

Η ΓΛΩΣΣΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ

Η γλώσσα της περιγραφής χαρακτηρίζεται από:

- σαφήνεια, ακρίβεια
- κυριαρχία του ενεστώτα (**παροντικός – εξακολουθητικός χρόνος**) και, πιο σπάνια, χρήση των άλλων εξακολουθητικών χρόνων (παρατατικός, εξακολουθητικός μέλλοντας) **καθώς επίσης, συχνή χρήση του παρακειμένου (παροντικός χρόνος)** που δηλώνουν τη διάρκεια, τη μονιμότητα του αντικειμένου που περιγράφεται και δίνουν ζωντάνια, παραστατικότητα και αμεσότητα. Επίσης υπάρχει συχνή χρήση των **βοηθητικών ρημάτων** (*είμαι, έχω*).
- χρήση επιθέτων (για σταθερές ιδιότητες).

Ρόλος των επιθέτων σ' ένα περιγραφικό κείμενο: Η χρήση των επιθέτων προσδίδει μεγαλύτερη ζωντάνια και παραστατικότητα αλλά και σαφήνεια καθώς επίσης και ακρίβεια στην περιγραφή · μας βοηθά να φανταστούμε πιο εύκολα και πιο λεπτομερειακά το αντικείμενο που περιγράφεται. Αντίθετα, η απουσία τους κάνει την περιγραφή όχι μόνο λιγότερο ανάγλυφη και παραστατική, αλλά και αόριστη και ασαφή, γεγονός που μπορεί να προκαλέσει σύγχυση στον αναγνώστη. **Επομένως, τα επίθετα δεν έχουν διακοσμητικό ρόλο, αλλά δίνουν ουσιαστικές πληροφορίες στον αναγνώστη.**

- χρήση επιρρημάτων για προσωρινές ιδιότητες των περιγραφόμενων στοιχείων.